2-9-99

ఎన్నికలంటే గుబులు : సమస్యలు తెరమరుగు

ఈ విషయాలు మాట్లాడుకొనడానికి ప్రజలకు భయం నుండి విరామమెక్కడిది ? పాత ప్రత్యర్థులు తిరిగి తలపడుతున్న కర్నూలు నుండి కళ్ళు తిప్పలేరు. రాజకీయ చాణక్యానికి చిహ్నంగా నిలిచిన డోన్ కొట్లాట ఏ రూపం తీసుకుంటుందో అని భయపడకుండా ఉండలేరు. శత్రుశేషం లేకుండా చేసుకుని ప్రశాంతంగా నీతులు చెపుతున్న వై. ఎస్. రాజశేఖర్‌రెడ్డి, పరిటాల రవి వంటి వారి చాతుర్యాన్ని చూసి రెండింతలు భయపడకుండా ఉండలేరు.

కె. బాలగోపాల్

ఎన్నిక లొచ్చినందుకు సంతోషించే వాళ్ళు ఎక్కువ మంది ఉండకపోవచ్చు. కానీ 'ఎందుకొస్తాయో ఈ ఎన్నికలు —మా ప్రాణానికి' అని విసుక్కునే వాళ్ళు దేశంలో చాలా మందే ఉన్నారు.

రాయలసీమ వాసులు దీనికొక ఉదాహరణ.

ఇతర ప్రాంతాలలో 'ఎవరు గెలుస్తారు. ఎవరు ఓడతారు' అనే చర్చ జరుగుతుంటుంది. రాయలసీమలో ఆ చర్చ జరగనిది కాదు. జరుగుతుంది. కానీ అంతకంటే ఎక్కువగా ఎక్కడ ఎంత బీభత్సం జరుగుతుందో అన్న చర్చ జరుగుతుంది.

ఈ రకమైన చర్చను విలాసంగా జరుపుకునే అదృష్టవంతులు ఉంటారు. కానీ రాయలసీమలో ఎక్కువ మంది భయం భయంగా జరుపుకుంటారు. కడప జిల్లా జమ్మలమడుగులోనూ, కర్నూలు జిల్లా డోన్‌లోనూ మొత్తంగా కర్నూలు పార్లమెంట్ నియోజకవర్గంలోనూ ఎక్కువగా హింస జరిగే ప్రమాదం ఉందని, కడప జిల్లా పులివెందులలోనూ, కర్నూలు జిల్లా ఆళ్ళగడ్డలోనూ, అనంతపురం జిల్లా పెనుగొండలోనూ హింస పెద్దగా జరిగే అవకాశం సహితం లేనంత ఏకపక్షంగా దౌర్జన్యం అమలయ్యే సూచనలున్నాయనీ, ఇప్పటికే రాయలసీమలో అనుకుంటున్నారు.

ఈ అంచనాల తప్పొప్పుల సంగతి అటుంచి, ఎన్నికల గురించి ప్రజలు ఈ రకంగా మాట్లాడుకుంటున్నారంటేనే అది బాధాకరం. ఎన్నికలు ప్రశాంతంగా జరగడమే విజయవంతంగా జరగడం అన్న అభిప్రాయం ఒక ప్రాంతమంతటా ప్రచారంలో ఉండడం విచారకరం.ఎన్నికల సందర్భంగా మాట్లాడుకోవడానికి పై మూడు జిల్లాలలోనూ వేరే విషయాలేవీ లేకకాదు. చాలా ఉన్నాయి. అనంతపురం జిల్లావాసులు పరిటాల రవి కంటే దివాకర్‌రెడ్డికంటే హంద్రీ —నీవా కాలువ గురించి, ముఖ్యమంత్రి రెండుసార్లు పునాది రాళ్ళు వేసినప్పటికీ తవ్వడం ఇంకా మొదలుకానిదాని దుర్గతి గురించి ఎక్కువ మాట్లాడుకోవడం ఎన్నికల సందర్భానికి ఉచితంగా ఉండేది. లేదా గుంతకల్ స్పిన్నింగ్ మిల్లు గురించి, దాని మూసివేత వల్ల జీవనం కోల్పోయిన వేలాది కార్మిక కుటుంబ సభ్యుల గురించి మాట్లాడుకున్నా అది కూడా ఉచితంగానే ఉండేది. హిందూపురంలో మూతపడి ఎక్కడో కర్ణాటకలో వేరే యాజమాన్యం క్రింద పునరుజ్జీవనం పొందుతున్న చక్కెర ఫ్యాక్టరీ గురించి, ఈ క్రమంలో ఉపాధి కోల్పోయిన కార్మికుల గురించి మాట్లాడుకున్నా బాగానే ఉండేది. కరవు గురించి, కరవు నివారణ కోసం మంజూరయిన నిధుల దుర్వినియోగం గురించి, అంటరానితనం గురించి, దానిని ప్రశ్నించిన దళితుల సాంఘిక బహిష్కరణ గురించి మాట్లాడుకున్నా కూడా బాగానే ఉండేది. వీటి గురించి బాధపడి ఆ బాధకు సమాధానం ఎన్నికలలో వెతుక్కోగలిగితే బాగుండేది.

కానీ వారికంత అదృష్టంలేదు. బాంబుల విధ్వంసంలో ఇరుక్కోకుండా ఎన్నికల కాండ ముగించుకుంటే అదే పదివేలని, కనీసం మూడు నియోజకవర్గాలలో ప్రజలు ఊపిరి బిగపట్టుకుని ఎదురు చూస్తున్న పరిస్థితి ఉంది. అందుకే ముఖ్యమంత్రులు రెండుసార్లేమి కర్మ ఎన్నిసార్లయినా హంద్రీ —నీవా పథకానికి వేసినచోటే మళ్ళీ పునాది రాయి వేసుకుంటూ సాగించుకోగలుగుతారు.

'సీమ' రాజకీయం

కడప అయినా అంతే. కర్నూలయినా అంతే. రాయలసీమలోని అన్ని జిల్లాలలోనూ ఉన్న కొద్దిపాటి పరిశ్రమలు మూతపడుతున్నాయి. ఎమ్మిగనూరు లోనో, ఆదోనిలోనో నూలు మిల్లులు, నంద్యాలలోనూ, కడపలోనూ చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు, ప్రొద్దుటూరులో పాల ఉత్పత్తుల ఫ్యాక్టరీ ఈ జాబితాలోని పెద్ద ఫ్యాక్టరీలు. కడప జిల్లా రాజకీయాలలో ప్రముఖ పాత్ర వహించిన మంగంపేట బరైటీస్ గనులకు కూడా అదే గతి పట్టించడానికి ఆగని యజమాని అయిన ఎ. పి. ఎం. డి. సి. స్వయంగా కృషి చేస్తు

న్నది.

కానీ ఈ విషయాలు మాట్లాడుకొనడానికి ప్రజలకు భయం నుండి విరామమెక్కడిది ? పాత ప్రత్యర్థులు తిరిగి తలపడుతున్న కర్నూలు నుండి కళ్ళు తిప్పలేరు. రాజకీయ చాణక్యానికి చిహ్నంగా నిలిచిన డోన్ కొట్లాట ఏ రూపం తీసుకుంటుందో అని భయపడకుండా ఉండలేరు. శత్రుశేషం లేకుండా చేసుకుని ప్రశాంతంగా నీతులు చెపుతున్న వై. ఎస్. రాజశేఖర్‌రెడ్డి, పరిటాల రవి వంటి. వారి చాతుర్యాన్ని చూసి రెండింతలు భయపడకుండా ఉండలేరు.

బహుశా భయమొక్కటేకాదేమో. ఒక వికృత చారిత్రక క్రమంలో రాయలసీమ ప్రజా జీవిత సంస్కృతిలో బలాన్నీ, పెత్తనాన్నీ —దౌర్జన్యాన్ని సహితం అభిమానించే బలహీనత చోటుచేసుకుంది. బల ప్రదర్శనను, దౌర్జన్యం చేసి సాగించుకునే వారి ఠీవీనీ చూసి మురిసిపోయే గుణం చోటుచేసుకుంది.

కారణమేదైనా ఈ పాలెగాళ్ళ విన్యాసాల మెదళ్ళను ఆక్రమించకపోతే రాయలసీమ వాసులు ఈ ఎన్నికల సందర్భంగా ఆలోచించవలసిన విషయాలు చాలా ఉన్నాయి. వాటిలో బహుశా బచావత్ అవార్డు అన్నింటి కంటే ముఖ్యమైనది. కృష్ణానదీ జలాల వాడకానికి సంబంధించిన 'చట్టం' ఈ అవార్డు. ఈ సంవత్సరంతో దానికి కాలం చెల్లిపోతుంది. క్రీ. శ. 2000 తరువాత కృష్ణా జలాల వినియోగాన్ని గురించి పరీవాహక ప్రాంత రాష్ట్రాల మధ్య —బహుశా ప్రాంతాల మధ్య కూడా — కొట్లాటలు జరగకుండా ఉండాలంటే అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైన కొత్త ఒప్పందం అవసరమవుతుంది.

ఆ కొత్త ఒప్పందాన్ని గురించి రాయలసీమ రాజకీయ నాయకులు ఇప్పటికే సీరియస్‌గా ఆలోచించవలసి ఉంటుంది. కానీ వారు ఆ పని చేసిన దాఖలాలేవీ కనిపించవు. ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉందని సైతం వారు అనుకోవడం లేదు. దౌర్జన్యంతో పెత్తనం నెలకొల్పి సాగించుకోవడం నరనరానా జీర్ణించుకున్న వారికి ఇటువంటి అవసరం ఎందుకు తోస్తుంది ?

కానీ ఆలోచించకపోతే రాయలసీమ, దక్షిణ తెలంగాణా చాలా నష్టపోతాయి. ఈ చర్చ ప్రస్తుత ఎన్నికలలో జడ్చర్ల నుంచి పెనుకొండ దాకా —నల్లగొండ నుండి రాయదుర్గం దాకా ఆలూరు నుండి రాయచోటిదాకా —ప్రధాన చర్చ కావలసి ఉండింది.

బచావత్ అవార్డు పట్ల ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉన్న సంతృప్తి కర్నాటకలోగానీ, మహారాష్ట్రలోగానీ లేవు. రాజకీయాలు కొంత మర్యాద పూర్వకంగా ఉన్న ఆ రోజులలో గొణుక్కుంటూ అయినా ఆ రెండు రాష్ట్రాలు బచావత్ అవార్డును ఆమోదించాయి కానీ ఈ సంవత్సరం గడిచిన తరువాత ఈ పరిస్థితి ఆ విధంగా ఉండబోదు. మన రాష్ట్రం ఈ విషయంలో ఏమి కోల్పోయినా ఆ నష్టం రాయలసీమకు, దక్షిణ తెలంగాణాకే తగులుతుంది. కోస్తావాసులు గడువు తేదీ లోపల పులిచింతలకు కేంద్ర ఆమోదం సంపాదించేశారు. అంతకు ముందు కట్టిన ప్రాజెక్టులలో అతి పెద్ద వాటా ఎట్లాగూ వారిదే.

అందుకే కొత్త ఒప్పందాన్ని గురించి చాలా సీరియస్ చర్చ జరగవలసి ఉంది. ఎన్నికలకేమైనా అర్థముంటే ఆ చర్చ ప్రాతిపదికన ఈ ఎన్నికలు జరిగి ఉండాలి. నికర జలాలు —మిగులు జలాలు —అంటూ జస్టిస్ బచావత్ సృష్టించిన కల్పన చుట్టూ రాబోయే రోజులలో వివాదం చెలరేగబోతుంది. న్యాయశాస్త్రంలో ఇటువంటి కల్పనలు (ఫిక్షన్స్) మామూలే. వాటి ఉపయోగం వాటికి ఉంది. కానీ కృష్ణా జలాలకు సంబంధించిన ఈ కల్పన అవసరం తీరిపోయింది. నికర జలం నికరమూ కాదు, మిగులు జలం మిగులు కానక్కరలేదు. కాబట్టి ఈ తేడాను ఎంత త్వరగా పక్కనపెట్టగలిగితే అంత మంచిది.

'నికర జలాల' ప్రాజెక్టులన్నీ అయిపోవస్తున్నాయి కాబట్టి ఇంక మిగులు జలాల గురించే వివాదం ఉండబోతుంది. వాటి మీద ఎవరికీ హక్కు లేదంటూ ఆంధ్రప్రదేశ్ మాత్రం ఏ యేటికాయేడు వాటిని వాడుకో వచ్చునని జస్టిస్ బచావత్ అన్నారు. ఈ నిర్ణయం పట్ల కర్నాటక, మహారాష్ట్రలలో నిరసన తీవ్రంగా ఉంది.

ఇప్పుడిక ఈ కల్పనను మరిచిపోయి నీళ్ళన్నీ నీళ్ళేనని గుర్తించడం అవసరం. మూడు రాష్ట్రాల్లో ఇప్పటికి ప్రతిపాదించిన అన్ని ప్రాజెక్టులూ కట్టేసుకోవచ్చునని అందరూ అంగీకరించాలి. (వాటికి 'నికర జలాలు' ఉన్నాయా లేదా అన్న కాల్పనిక చర్చ పెట్టుకోకుండా) ఆపైన భాషా ప్రాంతాలను బట్టి నీటి కేటాయింపు చేసుకోకుండా వినియోగ ప్రాంతాల అవసరాన్ని బట్టి ఈ ప్రాజెక్టుల ప్రాధాన్యతను నిర్ణయించి వాటికి మొదటి ప్రాధాన్యత, రెండవ ప్రాధాన్యత, మూడవ ప్రాధాన్యత అంటూ ర్యాంక్‌లు ఇవ్వాలి. ఆల్మట్టికీ, భీమాకూ జూరాలకూ శ్రీశైలం కుడి ఎడమ కాలువలకూ గాలేరు —నగరి, హంద్రీ నీవాలకూ మొదటి ప్రాధాన్యత ఉంటుంది. కృష్ణా డెల్టాకు ఆఖరి ప్రాధాన్యతలను బట్టి నదిలోకి వర్షాకాలంలో వచ్చి చేరే మొదటి నీరు మొదటి ప్రాధాన్యత గలల ప్రాజెక్టులకిచ్చి ఆ తర్వాత వచ్చినది తరువాతి ప్రాధాన్యతలు గల ప్రాజెక్టులకు వదలాలి. ఈ ఏర్పాటుకు కావలసిన పంట మార్పిడి చేసుకోవడానికి ప్రస్తుతం కృష్ణా జలాలు విపరీతంగా అనుభవిస్తున్న ప్రాంతాల రైతులు సిద్ధం కావాలి.

ఈ రకమైన రాజకీయ నిర్ణయం తీసుకోవడానికి, కోస్తా జిల్లాల రాజకీయ నాయకులను ఒప్పించడానికి కృష్ణా నదీ పరీవాహక ప్రాంతం రాజకీయ నాయకులు సిద్ధంగా ఉన్నారా అనేది ప్రస్తుత దశలో అతి ముఖ్యమైన రాజకీయ సమస్యలలో ఒకటి. రాష్ట్రాన్ని ఏలడానికి ముందుకొస్తున్న రాజకీయ పార్టీలు దీనికి సిద్ధమా అనేది ఇంకొకటి. ఈ విషయం తేల్చుకోవడానికి ఉపయోగపడవలసిన ఈ ఎన్నికలు వృథాగా పోవడం విచారకరం.

'ఇది ఇంకా ఎక్కువ కాలం సాగదు' అని అనగలిగితే బాగుండును కానీ నిజాయితీగా మాట్లాడుకుంటే ఆ పరిస్థితి లేదు. నిజమే, భయ రాజకీయాల పట్ల కోపం, నిరసన రాయలసీమలో చాలా ఉన్నాయి. కానీ భయపెట్టి సాగించుకునే నాయకుల బలం కూడా అదే మోతాదులో పెరుగుతున్నదేమో అన్న సందేహం కూడా ఉంది.

దీనికి ఒక కారణం, వాళ్ళ సంపాదనకు పెరిగిన అవకాశాలు. ఇప్పుడది లక్షలలో లేదు. కోట్లలో ఉంది. సివిల్ కాంట్రాక్టులు, నాపరాయి, సున్నపు రాయి గనుల నుండి వసూలు చేసే రౌడీ మామూళ్ళు, దొంగ సారా వ్యాపారం, కర్నాటక నుండి విస్కీ, బ్రాందీల స్మగ్లింగ్, నల్లమల అడవులలో కలప స్మగ్లింగ్, వట్టి బెదిరింపు వసూళ్ళు అన్నీ కలిపి ఈ పాలెగాళ్ళ ఆదాయాన్ని ఎంతగా పెంచాయంటే వారిప్పుడు రౌడీల గుంపులను క్షణాల మీద తయారు చేసుకోగలరు. భారీగా పోషించగలరు. ఆయుధాలు కూడా గతంలో కంటే ఎక్కువగా సమకూర్చుకోగలరు. మన సామాజిక జీవితంలో మొత్తంగా దిగజారిన విలువలు, నైతిక ప్రమాణాలు కూడా గుంపును కూడగట్టి దౌర్జన్యాలు మరింతగా చేయడానికి అనుకూలించే విషయం. దీనితో వారు ఎంతగా భయం కల్పించగలిగితే అంతగా రాయలసీమలోని రాజకీయ సంవాదమంతా ఆ భయం చుట్టూనే తిరుగుతుంది. ఇప్పటిదాకా దట్టంగా ముసిరి ఉన్న ఈ చీకట్లకు అంతమెప్పుడో ?